

Poštnina plačana v gotovini!

Slovenska mladina

Leto I.

Ljubljana, april-maj 1939

Štev. 7-8

Cena 3.— din

Slovenska mladina

V dneh negotovosti in kolebanja je naša pot jasna. V službi našega naroda, v brezmejni ljubezni do rodne slovenske grude in slovenske besede ter z zavestjo skupnosti med svobodoljubno mladino vseh narodov, izražamo našo neomajno voljo in program mlade generacije:

Branili bomo domovino!

Slovenska mladina — mladinski list za leposlovje in kulturna vprašanja — izhaja vsakega prvega v mesecu. Odgovorni urednik je Ivo Grahor, novinar. List izdaja konzorcij; predstavnik Ivo Grahor. — Rokopise in dopise uredništvu in upravi je pošiljati na naslov: Ivo Grahor, Ljubljana, Miklošičeva 6/III. Posamezna številka stane 2 din — celoletna naročnina za 8 številk 14 din, polletna 7 din.

Številka čekovnega računa je **17.827.**

TISKARNA »SLOVENIJA« V LJUBLJANI (PREDSTAVNIK A. KOLMAN)

SOJIM BRALCEM IN SODELAVCEM!

Zaradi številnih pritožb, ki smo jih prejeli ob zadnji (dvojni) številki, zaradi zvišanja cene na 4 din, si štejemo v dolžnost pojasniti svojim kupovalcem ta naš ukrep. List je vse prej ko v rožnatem materialnem položaju. Zato smo mislili, da bi pokrenili enodinarsko akcijo za naš tiskovni sklad. Toda spoznali smo, da jo iz tehničnih ozirov ni mogoče drugače izvesti kot z zvišanjem cene zadnji (dvojni) številki, da tako vsaj nekoliko krijemo naš primanjkljaj. To pojasnilo je v zadnji številki žal izostalo in zato prosimo cenjene naročnike oprostčenja, ter se jim istočasno najlepše zahvaljujemo za njihovo tozadevno naklonjenost.

Prosimo dosedanje sodelavce, pa tudi vse tiste, ki se še doslej niso oglasili v našem listu, da se čimprej oglase. Uredništvo bo med poletjem poslovalo, ker bo pripravljalo gradivo za prihodnje leto. Zato pošiljajte svoje prispevke nemoteno dalje!

Kdor ni bil še doslej oocenjen oz. mu še ni bilo mogoče odgovoriti že v tej zadnji številki, bo prejel pač pismen odgovor, ako je poslal naslov in znamko. Če ga ni, naj ga čim prej pošlje!

Sporočamo Vam tudi, da sta nam uvodna in 1. štev. žal že pošli, in da zato ni več mogoče dobiti celotnega letnika »Slov. ml.«. Ostalo pa nam je še nekaj 2., 3. in 4. štev. ter precej 5.—6. štev., katere (zadnje, dvojno) dobite odslej tudi že za 3 din.

V zadnji (5.—6.) štev. se je dogodila pomota. V rubriki »Naš študij« (na platnicah) je tiskarski škrat postavil mesto imena Kerencič, ime Jurančič pri študiji »Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih gorinah«. Popravi torej: Kerencič!

Ob tej priliki dostavljamo na tem mestu tudi še dva naslova k oddelku »Mladinski problemi« iste rubrike (Naš študij). In sicer:

Bagar Mirko: »Kaj hoče mladinsko gibanje«, Mladi Prekmurec, l. 3., št. 7.—8.

Ramuh: »Mladini — svobodo organiziranja«, Večernik, 8. IV. 1939.

Slovenski mladini Mladinskim organizacijam Vsej rodoljubni slovenski javnosti

Zavedajmo se, da smo mladina malega slovenskega naroda, ki niti v dolgih stoletjih narodne nesvobode in suženjstva tujim valptom in biričem ni izgubil svoje narodne zavesti in ponosa. Svetle tradicije naše narodne preteklosti nas opominjajo, da se ne predamo lažnemu duhu omrtvelosti in kapitulacije, temveč da se skupno z vsemi svobodoljubnimi narodi sveta borimo za boljšo in svobodnejšo bodočnost.

Zato pri nas mladih ne sme biti duha kapitulacije!

V nas živi duh naših narodnih borcev, duh Prešerna, Levstika in Cankarja! Pripravljeni smo na vse žrtve, da vredno nadaljujemo s svobodoljubno tradicijo našega naroda. Mi ljubimo ta narod z vsem žarom naših mladih duš. Sovražnik bo našel v nas pripravljene borce!

Tovariš, tovarišica! Zavedaj se, da živiš v času, ko se na evropskem kontinentu odloča usoda narodov in držav. Prihodnji meseci bodo odločali tudi o naši usodi. Tvoja dolžnost je, da prispevaš k dviganju morale med narodom, k dviganju samozavesti, svobodoljubja in neodvisnosti!

Ta dolžnost narekuje nam vsem, da vzamemo za zgled primer slovenske akademske mladine, ki je s svojim delom dala možnost za nadaljnje združevanje v delu za obrambo naše narodne svobode in državne neodvisnosti.

Mladi Slovenci, mlade Slovenke!

Mi mladi, prežeti z globoko in iskreno ljubeznijo do svojega naroda in države, izjavljamo, da se bomo borili z vso silo za njegovo svobodo in neodvisnost.

Izjavljamo, da je duh popuščanja in kolebanja našim vrstam tuj. Nevaren je naši svobodi in neodvisnosti, zato se bomo proti njemu borili, smatramo pa to tudi za osnovno dolžnost vseh rodoljubnih sil.

V naši borbi za svobodo in neodvisnost ni spora med hrvaško, srbsko in slovensko mladino, kajti družijo nas zavest skupne nevarnosti,

prav zato pa zahtevamo vse potrebne pogoje za ustvaritev močne, na bratski zvezi naših narodov osnovane Jugoslavije, ki se bo lahko uspešno zoperstavljala vsakemu, ki bi jo ogrožal.

Izjavljamo, da bo vse naše bodoče delo težilo za tem, da ustvarimo enotnost vseh mladih rodoljubnih sil Jugoslavije.

Ob zaključku leta

Po vsakem opravljenem delu je treba obračuna, ki ti pokaže, je li tvoje delo rodilo sad, tak, kakršnega si si postavil za cilj ob začetku. Le tako boš lahko prišel do pravega spoznanja njegove vrednosti in do pravih zaključkov za nadaljevanje.

V uvodniku 1. številke naše revije smo rekli, da je neodvisen, slovenski, mladinski list, katerega piše in izdaja mladina sama, problem, ki bi zaslužil kar poseben članek. Tega članka v listu še do danes ni bilo. In morda je tako bolje. Nismo se problemu bližali po ovinkih s programi in idejami, temveč smo se ga lotili neposredno in odkrito v areni dela in življenja. Tako je danes pred nami vse več kot le skromen članek o našem listu: pred nami je prvi letnik »Slovenske mladine«.

V istem uvodniku smo se tudi vprašali, kakšen naj bo naš list? Ugotovili smo, da nam na to vprašanje ni potrebno odgovoriti, ker pri listu, katerega piše mladina sama, torej ljudje, ki so še v razvoju, itak ni mogoče določiti točnih smernic. A nekaj pa nam je bilo jasno pred očmi, namreč to, da ne more biti neodvisnega, slovenskega, mladinskega lista, ki ne bi upošteval potreb in pristnega življenja Slovencev.

Ta široko začrtana linija ni bila samo naša pot, temveč se je tekom leta izpopolnjevala in vedno bolj precizirala, dokler ni dobila v člankih »Mladinsko vprašanje«, »Mladinski problemi« in v odgovorih na anketo svoje dokončno izdelane smeri, katero bi na kratko lahko označili kot osrednjo linijo vse svobodno misleče mladine. To je spontano spoznanje med veliko vojno in po nji rojenih generacij, da se morajo vsi mladi ljudje, brez razlike stanu, nazorov, vere, narodnosti in rase združevati v borbi za svoj naravni obstoj in razvoj. Zrelejšo slovensko mladino je pri tem vodilo še drugo spoznanje, namreč spoznanje, da so minili časi zgolj literarnih generacij ter da je končno treba začeti s širokim kulturno-političnim delom in tako vendar že začeti realizirati ideje največje slovenske kulturne osebnosti z dosedaj najpopolnejšo kulturno-politično koncepcijo, našega Ivana Cankarja.

To so spoznanja, katera ne bomo mogli nikdar obiti, kajti dalo jih je delo, dalo jih je življenje.

Izrekati podrobnejšo sodbo o kvaliteti naše mladinske revije je delo drugih, a to le tistih, ki so po svoji kulturni klasifikaciji za to poklicani in upravičeni.

Mi ugotavljamo le to, da smo se lotili dela z vsem tistim iskrenim idealizmom, ki je lasten mladim ljudem in z globokim prepričanjem, da je naše delo pravilno in potrebno. In uspeli smo! Ob enem samem polencu nas ni minil idealizem, le zbolelo nas je v srcu, ko se je naše spoznanje obogatilo z grenko izkušnjo, da je na Slovenskem še vedno trda por ščukam in Jermanom, a uvideli smo, da ni zato nič manj potrebna. Zato smo trdno odločeni stopati dalje po tej naši začrtani poti še drugo in še marsikatero naslednje leto, dokler bo pač živela še zdrava in svobodna slovenska mladina, ki bo pisala in brala svoj list!

K.

Ciril Hrast:

Na hribu

Vrh hriba je cerkev, krog cerkve topoli
in grički in hiše povsod naokoli.
Nad glavo mi krili vrana in kliče,
v dolini si pojbič poka z bičem.

Poslušam jih — ptičke, vdihavam ta zrak.
Stoji tu na hribu starikav vodnjak,
mu gnije že les in verige rjavijo,
mu veter poganja kolo kot kočijo.

Zavil sem se v suknjič in legel na travo,
zazrl v nebo se neskončno in plavo.

Drago Jeran:

Pomladni sonet

Ob starem mlinu blizu borov nizkih
ni več vetrov in rož ledenih;
zametov ni in stez sneženih;
izginil led s koles je mlinskih.

Od mlina blatna pot v dolino vodi,
nad njo se bele breze pno v nebo,
ob brezah belih reže plug zemljo,
za plugom kmet v razoru hodi.

Samoten, tih poslušam vetra melodijo,
harmonik glas se meša z njim,
voda pomladnih slišim simfonijo...

In v mislih zrem brezmejnih rek sinjino,
ki bodo kakor mračen, sajast dim
preplule zdanjih dni temino.

Martin Petrič:

Mladost za statvami

»Reingold i Petrasek.« Tvorница tkanina.

Pogledal sem še enkrat v beležnico: »Reingold i Petrasek«; to je torej prava tovarna. Tu jo bom našel, so mi rekli na policiji.

Počakati sem moral, da je zavozil z zaboji težko naložen avtomobil skozi bahav železobetonski vhod, potem sem vstopil. Vratarja sem vprašal, kje bi našel Silvo Zobčevo. Debel, brkat možakar mi je pokazal vrata, kjer je bilo napisano: »Biro za personal.«

Potrkal sem. Elegantna, mlada gospodična me je vprašala česa želim. Povedal sem ji, da bi rad govoril s Silvo Zobčevo. Naredila je obraz, kakor da jo išče v svojih možganih. Toda ni imela uspeha. Zmignila je z rameni in odšla k mizici, na kateri so bile dolge in ozke lesene škatle.

»Kako, prosim: Sović, Zobić? ...«

»Zobec. Z!« sem povdaril.

Iskala je po kartoteki in potegnila iz škatle moder list.

»Oddelek: nogavice, II.«

Zahvalil sem se in hotel iti.

»Čakajte, prosim, dobite dovolilnico.«

Napisala je na listek moje in Silvino ime.

Prišel sem iskati. Posamezne stavbe so sicer imele nekakšne napise, kakor: »Rublje«, »Triko«, »Garnic... a nogavic nisem mogel najti. Vprašal sem fanta v bajacu, ki se je pripeljal mimo. Pokazal mi je nizko in ozko stavbo pred nosom, ki pa ni imela napisa.

V nekakem predprostoru, ki je bil natrpan z zaboji in zmečkanim papirjem sem se ustavil. Nisem mogel dalje. Oddaleč je prihajal monoton ropot strojev. Odprla so se neka novo prepleskana vrata in prišel je uradnik v umazani halji, ki je morala biti nekoč bela. Dal sem mu listek in odšel je skozi ista vrata kot je prišel. Iz radovednosti sem stopil za njim, a videl sem, da je šel naprej in pušchal vrata za seboj odprta. Sedaj sem natančneje razločil tisti enakomerni ropot, ki je tako značilen za statve. Pogledal sem skozi poslednja vrata, ropotanje je postalo sedaj že oglušujoče. Za dolgo vrsto statov so sedela dekleta ter se nenehoma pregibala na levo in desno. Vse delavke so bile enako oblečene; v spomin mi je šinila slika iz filma »Galjot«.

Poslovodja je prihajal iz megle prahu, za njim še nekdo. Umaknil sem se zopet v skladišču podobno vežo in čakal. Bela halja je švignila mimo mene in mož me je kar mimogrede opozoril na napis: »Čas je zlato!«

Tedaj je stala pred menoj že ona. Tudi njo, osemnajstletno, skoraj otroka, so oblekli v siv bajaco in postavili za te peklenske stroje. Kakor fantek, z ruto tesno zavezano preko las, je stala zdaj tu; oči pa so ji še vedno begale zdaj desno zdaj levo, niso mogle izpustiti čolnička v statvi, ki naglo teče sem in tja.

»Ti si, Milan?« in podala mi je majceno roko.

»Pozdravljena, Silva. Obiskat sem te prišel.«

»Lepo od tebe. Si se spomnil name? Kaj pa delaš v Karlovcu?«

»Tako, mimogrede, na poti sem, pa sem se spomnil, da si ti tu.«

»Sedaj nimam mnogo časa, saj vidiš, kako priganjajo. Pridi ob šestih pred tovarno. Prideš gotovo? Na svidenje!«

Ko sva si segla v roke, me je pogledala tako kot takrat... Nič več ni bilo čolnička v rjavih očeh.

Še na cesti sem čutil njeno malo roko v svoji.

Počasi mi je minevalo popoldne. Kolovratil sem po prašnih cestah za tovarno in čakal večera.

Dolgočasni betonski obok je bruhal delavce na prašno cesto. Tovarniški prah se je držal njihovih lic na debelo, roke so jim opletale, kakor da bi še vedno lovile nit na statvah. Dekleta, menda zbrana iz vseh bednih predmestij ljube domovine, so bila bleda, res bleda, ne tako bleda kot v kaki socialni baladi. Bedna bitja, številke v personalni knjigi tvornice »Reingold i Petrasek«, so se razkropila po umazanih predmestjih.

Stal sem na drugi strani ceste. Ko je stopila skozi obširen izhod, je pogledala po cesti gor in dol, nato pa s korakom, ki je značilen za ljudi, ki so nekoga zagledali, pritekla čez cesto.

Veselo mi je segla v roko. Sedaj je bila vsa drugačna kot prej tam notri.

»Najprej grem večerjat, v Pučko kuhinjo.«

»Greva skupaj večerjat.« sem jo povabil.

»Prav, potem pojdi z menoj, se bom preoblekla. Takšna vendar ne morem s teboj.«

Med potjo mi je pravila, da je strašno v tej »ludnici« — v tovarni. Da jih priganjajo k delu, vedno mora biti vse do jutri gotovo. Da se mnogo govori, da bo vojna, da je tu sicer zadovoljna, še vedno bolj kot v Ljubljani, da...

»Tu stanujem!« Ustavila se je pred veliko delavsko kasarno.

»Počakal te bom, bodi kmalu gotova!«

»Kaj boš čakal, pojdi gor!«

Pogledal sem jo s tipičnim ljubljanskim pogledom, češ, kaj pa...

A odgovorila mi je, ne da bi bil izgovoril:

»Tu nismo v Ljubljani, le pojdi!«, se razposajeno zasmejala in me potegnila za roko.

Kolovratila sva po temnih stopnicah in hodnikih v tretje nadstropje.

Ko sem se vsedel na stol, ki mi ga je ponudila, si nisem mogel urediti vtisov, ki so prihajali tako hitro. Nisem vedel, ali bi gledal njo ali sobo. Stopila je za vrata odprte omare in si hitela oblačiti modro obleko, tesno se prilegajočo njenim bokom. Bila je punčka, še lepša kot takrat, ko sem jo srečaval pod kostanji, postala je vitka, še mlajša. Rekel sem ji, da je shujšala, pa mi je odgovorila, da si je samo linijo popravila.

V kratkem času se je prelevila iz zgarane tekstilke v srčkano dekllico, vso svežo in mlado. Bleda lica so se skrila pod pudrom, suhe ustnice so zažarele od svetlega ruža. Kot da bi jo vzel iz izložbe.

Nisem mogel razumeti, da se ji ljubi skakati kar čez tri stopnice, ko sem še pred eno uro videl, kako so se vse te bedne kreature vlekle kot sence iz tovarne. Toda poznal sem njeno veselo naravo in čudovito lastnost, kako hitro je vse hudo pozabila.

Večerjala sva v restavraciji, in ponosen sem bil, ko so se ozirali gostje na naju. Jedla je hitro in mnogo — bila je lačna.

Po večerji me je peljala na Korano.

Po gostih drevoredih so se sprehajali pari.

Silva je stopala kraj mene, nemo in zamišljeno. Silil sem vanjo z vprašanji, a odgovarjala mi je suho.

»Sediva,« me je povabila na klop, odkoder je bil lep razgled na mrtvo reko.

»Kolikokrat se sprehajam tu sama ali tudi s kakšnim fantom. Pa ti dečki tukaj so tako obupni, vedno silijo vate z eno in isto stvarjo; vsak bi rad prvi večer zajel ljubezen z veliko žlico. Ah, Milan, včasih je tako hudo... in takrat pomislim, da bi se vrgla v Korano, pila lizol, legla na tračnice... Pa saj ni vredno, včasih je le lepo. Če drugega ne, se spominjam, ali pričakujem boljšega. Ali se spomniš, kako je bilo lani poleti, ko sva bila prijatelja? Prav za prav takrat nisem spregledala, da je bilo lepo. Tisti prvi večer na Rožniku in kava pri Čadu, koliko je bilo tedaj že ura?«

»Mislim, nekako deset.«

»Tokrat sem bila smešna, o vem, bila sem afektirana, kaj hočeš, smrklja. Med tem je minilo leto. Sedaj je drugače...«

Strmela je preko reke; tja nekam, kjer je bila tovarna »Reingold i Petrašek«. Pogledal sem jo. Komaj osemnajst let ji je. Kakšna razlika: tu dekle, skoraj še otrok, ki je doživela vse, kar more življenje pokazati svojim žrtvam, sama v umazanem mestu — Sodomu, nekvalificiran suženj industrije, ki zasluži 3.50 Din na uro in za povrh dva para gladkih nogavic iz umetne svile. Tam doma, punčke iz cukra, site dobrega doma in pri Petričku, ki s strahom v očeh pričakujejo cveka v šoli in prvega fantovega objema pod Rožnikom.

Kontrasti, divji kontrasti, ali res delate svet tako lep. Zakaj mora biti pri vsem tem to dekle sedaj utrujeno, morda jo boli skrčeni želodec, ker je jedla mastno pečenko. Zakaj zna misliti bolj kot vse one licejke in »domače hčerke«, zakaj so ji rezultat premišljanja reka Korana, lizol in vlak?

A Silva je med tem postala zopet vesela, nenadoma me je objela in poljubila.

»Moj, ali si še moj, ali nisi pozabil name, Ti si dober človek. Nisi pozabil name. Zakaj te nisem ubogala, ko si mi hotel dobro. Sedaj mi je skoraj žal. No, ali res misliš, da mi je žal? Ne, dragi Milan! Moram tako, prav ljubiti ne znam več.«

Poznal sem jo dodobra, bila je vetrnjaška. Da je imela pametne starše, razumnega brata ali sestro, energičnega, potrpežljivega fanta, bi bila danes sedmošolka z odličnimi spričevali vseskoz.

»Moralo je biti tako kot je!«, mi je odgovorila na moje misli.

Ob enajstih sem jo spremil domov.

V sobi je rumenkasto brlela 15 watna žarnica in slikala pošastne konture na vlažne stene.

Prižgala sva si cigareti. Sedela je na robu postelje, nogo preko noge.

Bila je gledališka scena, z vsemi rekviziti. Monolog je tekel:

»Predno sem odšla iz Ljubljane — namenjena sem bila domov — sem kupila ‚Jutarnji list‘. Brala sem velik oglas, da išče tekstilna tovarna v Karlovcu delavke. Sklep je bil storjen. V Zidanem mostu sem doplačala karto do Karlovca. Dobila sem mesto. Delala sem, garala, a plača je bila majhna. In ljudje so sitni, ne dajo mi miru. Tu se pričinja pot, ki jih je tako mnogo na svetu... Pričela sem prostituirati. Da, žalostno je. Sedaj mi je vseeno. Menda tudi v tovarni ne bom več dolgo. Namenjena sem v Beograd ali v Sarajevo. Bom dobila morda ‚boljšo službo‘. Tako, sedaj več. Morala sem se nekemu izgovoriti.«

Nehala je resignirano.

Hotel sem jo tolažiti, ji prigovarjati, a ni pustila. Položila je roko na mojo in mi dala vedeti, da se ne izplača. Sama je bila močnejša in je vedela, kako ji je ravnati. Bolje kot jaz meščanski dečko.

Prišla je iz podeželskega mesteca v Ljubljano, da bi hodila v šole. A ni se hotela učiti, ljudje niso razumeli, da bi jo zlepa prisilili. Prestopila je prag brivnice — pa ni pustila, da bi jo topli, ker je zasmodila dami lase. Odšla je iz Ljubljane na Hrvaško, sedla za statve, pa je bilo premalo kruha. Sedaj je prodala edino, kar je imela — svojo lepoto — in padla; vitke noge so brodile po blatu, do gležnjev, do kolen, do bokov, potapljala se je...

Ali srca ni prodala. Ostala je Silva, tista dobra, zlata deklica.

JUS KOZAK:

»Živeti v narodni državi pomeni, da mora narod iz sebe, iz svojih želja in potreb razumeti in postavljati probleme države. Vedeti pa moraja državniki, da bodo edinole močna država, spoštovanje človeških pravic in vestna odgovornost pred državljani ustvarjali prve pogoje, da se narodna zavest lahko razvije v višje življenje.«

»Državna volja raste iz narodne zavesti, ljudske sreče in ponosa človeškega dostojanstva. Nekdanji tlačani, kmetje, meščani in težaki so izpričali voljo do življenja in do skupne usode s hrvatskim in srbskim kmetom, delavcem in meščanom. Sinovi so jim dolžni ohraniti dediščino posesti, ustvarjati jim gospodarske in moralne pogoje za rast višje človeške kulture.«

Angela:

Iz ljubezenskih pesmi

I.

Polagoma utrujenost mi legla
je na oči,
jaz pa še vedno v pozni noči pišem
in dež šumi.

Saj res ne vem, če toliko ste vredni,
da še bedim.
Da Vašim toplim prošnjam bi ustregla,
le to želim.

Tako Vas vidim, kakor da bi stali
tu pred menoj. —
Gotovo lepe sanje bom sanjala
o Vas nocoj.

II.

Daleč ste in vendar ste mi blizu. —
Na jesenskem nebu sonce sveti,
na zemljó pošilja žarke svoje
in poljublja listje pordečelo.

Zunaj toži grlica vdovela
s svojim trudnim, monotonim glasom
in tišino moje sobe moti
in vznemirja moje srce drobno.

Vi ste meni kakor zemlji sonce,
sončni žarki — to so misli Vaše,
ki pošiljate jih včasih k meni.

Tožbe grlice so pesmi moje,
vse enake, polne hrepenenja,
hrepenenja in ljubezni sladke.

DR. ANTON DERMOTA:

»N. pr. slovanska vzajemnost! Kaj ti pomagajo vse tiste junaške fraze, bratovske solze, vzajemno pridušanje o nerazrušljivi zvestobi v parlamentih itd., ko vendar vemo, da ravno v politiki ne eksistira slovanska vzajemnost, narobe, da jo politika onemogočuje. Videli pa smo drugačno vzajemnost, o kateri so vedeli samo posamezniki, ki so jo dejansko izvrševali in uživali. In ta skromna, tako rekoč skrita, navidežno neznaatna vzajemnost je obrodila več sadu in ostane večnejša, nego vsa tista širokogrudna vzajemna laž v politiki.«

Z. A.:

Dedič

(Konec)

Noč je bila temna in nemirna. Pomladne sape so se zagánjale v drevesa in hiše. Veje visokih vrhov so škrtale, okrog voglov je zateglo piskalo. Meseca ni bilo videti, ker je pohajkoval za gostimi oblaki.

Rafael se je bil prehladil, ko je vse zadnje tople pomladanske dneve preležal na mrzli zemlji, v kateri so se še vedno pretakali strupeni sokovi. On pa je mislil, da je vzrok njegovi slabosti pomanjkanje jedi v želodecu in žalost za očetom.

Pri sosedu so mu nalili veliko posodo mleka in mu odrezali kos kruha. Kar samo se mu je smejalo, ko je nesel žlico v usta. Otroci niso govorili z njim, ker so čutili, da mu niso enaki. Bil je namreč starejši od njih in še oče mu je umrl; to ni kar tako. Opazovali so ga s peči in se mu čudili. Tako hitro je jedel in s tako slastjo, kot bi se bal, da mu ne bi vsak čas vzeli skledo izpred ust.

Po večerji je nekaj časa obsedel za mizo. Ko pa je vstal, da bi se pridružil drobižu na peči, so se mu tla zamajala, stene so se gibale sem in tja in slednjic so se začele razmikati v neskončnost. Obšla ga je misel, da bo umrl. Ni se je ustrašil. Bilo mu je tako toplo kot takrat, ko ga je božala Marjanca po laseh. Potem se je znašel v veliki praznini, brez strehe in zidov. Misli so mu zastajale, zavest je splahnela v nič, samo občutil je še tisto nadzemsko stanje. Rešen je bil vsega, celo lastnega telesa in vseh bridkosti.

Otroci so se prestrašili, ko je Rafael padel sredi sobe na tla. Najmlajši je začel jokati, drugi so klicali očeta, pomagal pa mu nobeden ni.

Matek je prišel iz kamre. Nekaj časa je stopical okrog Rafaela, ne da bi mu vedel pomagati. Slednjic se je vendar spomnil, da je najboljše, če fanta položi na posteljo. Zavil ga je v odejo in naročil najstarejšemu, naj leže poleg njega.

Rafael se je začel potiti, ves moker je bil in tako nemiren, da ga je Jožek moral držati za roke, ker je hotel vse vroči s sebe. Nerazumljivo je golčal. Srce mu je z veliko naglico razbijalo v prsih. Včasih je bil v obraz rdeč, včasih pa bled kot pobeljen zid.

»Ne, ne! Pustite me! Vi, vi...!« je zavpil, da so se ga vsi zbali. Jožek je zbežal od njega na peč. Matek se je spet pojavil na pragu kamre.

Rafael je vrgel odejo s sebe, dvignil je glavo in blazno gledal po sobi.

Padel je vznak na blazine in se tresel kot šiba na vodi.

Matek ga je zijal z odprtimi usti in očmi, se prekrižal in stopil po blagoslovljeno vodo. Bil je prepričan, da je bolnika obsedel sam hudič.

Škropil ga je z blagoslovljeno vodo, molil očenaš in bilo mu je žal, da se ni kdaj naučil posebnih molitvic, s katerimi se hudiči izganjajo. Pričakoval je, da ga bo hudi duh zapustil v podobi črnega mačka. Toda hudobni duh je zvit, naredil se je nevidnega in ušel v pekel, ne da bi Matek vedel kdaj.

Rafael je bledel prav do jutra in vso dolgo noč se je narava upirala smrti. Ko je priplavalo sonce nad dolino, je mirno in utrujeno dihal.

*

Pet dni je prešlo in vse je bilo po starem. Smrt zapuščenega bajtarja, ki je razmajala vaščane, je bila pozabljena. Vsi so pljunili v roke in zapregli vole v drevo. Zemlja jih je klicala k delu. Pomladni sokovi so preželi vse duše, ljudje so začutili, da poganjajo korenine iz grude v njihovo kri.

Delali so vsi. Kdor ni delal na svojem, je garal na tujem in se vdajal sanjam o lastni zemlji in o pravici, ki bo prišla na ta svet. Nevidna sila je sprožila vzmet, vse se je začelo gibati in živeti. Kakor vsako leto tako tudi letos in še v bodoče, dokler bo zemlja voljna roditi.

Skopin je bil eden tistih mož, ki živijo za to, da jim je dobro. Ko je začel živeti, ni imel ničesar, kar bi lahko imenoval svoje, vendar si je sčasoma toliko pridobil, da ni stradal kruha v petek ne v svetek.

Bil pa je Skopin brat Rafaelovega očeta in zato stric Rafaelu. Zaradi teh rodbinskih zvez je imel samo on polno pravico, da je upravljal hišo svojega nečaka in tisto malo zemlje, ki se je hiše držala. Prav za prav je bil vesel, da je brat odšel na oni svet. Šest let bo varoval njegovo zapuščino, h kateri je spadal tudi Rafael, trmasto in svojeglavo seme, ki se je le izlizal iz bolezni. »E, bajtarji so grče!« je bil uverjen Skopin.

Predno se je lotil kakšne stvari, jo je vedno prej premislil. Zdaj se je odločil takole: »Rafael bo pri meni za hlapca. Sicer ga ni kdo ve kaj v hlačah, pa se bo že popravil, da bo za rabo. Mislím, da se bo dalo iz njega napraviti poštenega človeka drugačnega kova, kot je bil njegov oče, malopriden in lenuh skoz in skoz. Bajto bom malo popravil in vzel vanjo kakšnega osebenjka, da ne bo v puščobi razpadala. Ali ni tako, stara,« se je obrnil k ženi.

Ko je še žena potrdila, je bila stvar v redu. Kaj bo Rafael rekel, ni bilo važno.

Dečko se je petega dne v svoji bolezni in v novem življenju sončil na deskah za Matkovo hišo. Vso bolezen je namreč prebil v skrbni negi matere Matečke in čutil je globoko hvaležnost za vse, kar so mu ti ljudje dobrega storili.

Bil je še nekoliko slab, pa veder sončni dan ga je poživil. Žalost za očetom se mu je umaknila iz srea. Seveda, bil je mlad, imel je samo lepe misli v glavi.

Pred njim je ležala dolina v sončni luči. Z njiv, ki so ležale v bregu, se je olasil zategel hi-hot, v krošnjah dreves, je brstelo. Niže je bilo videti streho domače hiše, kolikor je ni zakrivalo drevje. Tja se je Rafael napotil.

Matek in Matečka sta bila z doma na njivi. Rafael se je dvignil in šel proti svoji bajti. Čeprav je bil slaboten po prestani boleznii, vendar je hodil ponosno pokonci in se razgledoval, če ga kdo opazuje.

Doma je bilo vse zapuščeno in prazno, kot da že leto dni ni bilo žive duše med mrzlimi zidovi. Da bi si pregnal dolgčas, je Rafael začel brskati po omari in še po podstrešju. Pregledal je staro orodje, konce verig in zarjavele kose, ki so viseli z droga. Vse se mu je zdelo silno dragoceno. Začel je urejati to ropotijo in slednjic začutil, da je lačen.

Lahko bi šel k Matečki, odrezala bi mu tako zagozdo od hlebca, da bi je imel čez in čez dovolj. Toda on ni hotel miloščine, saj ti ljudje sami nimajo preveč, hotel se je nasititi tako, da bo vse po pravici, kot se poštenemu človeku spodobi. Zelo nerad je sprejemal, če so mu kaj tako vbogajme dajali.

Stopil je na prag in zadel ob Skopina. Oba sta bila malo presenečena, Rafael seveda najbolj. Skopin je odrinil dečka od vrat in ga suho pozdravil: »A, tukaj si!«

Rafael ni odgovoril, začudeno je pogledal moža, vedel je, da je njegov stric, ni pa pojml, po kaj je prišel k njemu. Nerodno mu je bilo, rad bi bil sam. Njegovih izbuljenih oči ni mogel prenašati in brke, ki so mu visle ob kotih ustnic, so se mu zdele odurne.

Skopin si je ogledoval že v tretjič v petih dneh stene, streho in vsak kos pohištva. Godrnjal je sam s seboj in se včasih ozrl po Rafaelu.

»Grem,« je sklenil Rafael in stopil iz veže.

»Kam pa?« je zaklical za njim Skopin.

To vprašanje se mu je zdelo napad na njegovo samostojnost, zato mu je zrasla trma in greben. Hotel se je prvič v življenju postaviti po robu odraslemu človeku.

»Grem, kamor hočem!« se je obregnil.

Skopin je bil presenečen. Glej ga, mladiča, kje si se pa učil lepega vedenja?

»Počakal boš, da se bova pomenila,« je pribil Skopin.

Rafaelu se je zdelo brezplodno upirati se toliki oblasti, zlasti ker je bil navsezadnje samo ubog mlad fant, vendar je uporno zinil:

»Vi me že ne boste komandirali!«

»Kaaj? Ti spridenec bajtarski! Da te ne bom komandiral? Ali boš ti mene, kali? Čakaj, čakaj!« Skopin ga je hotel ujeti za rokav, da bi mu izbil iz glave take misli, toda mladič je bil uren in je kot jelen šinil ven. Skopin je zagrabil v prazno.

»Saj sem vedel, da ni prida! Še sive lase mi bo delal!« je pljunil po tleh, nezadovoljen s svojim nečakom.

»Vi sploh nimate pravice, brskati po moji hiši!« je zavpil Rafael od daleč.

Skopina je prijela taka jeza, da je pograbil lonec, ki je bil na ognjišču, in ga vrgel za fantom. Zadel ga ni, samo lonec se je razbil.

*

Rafi se je zatekel v gozd. Bil je do skrajnosti užaljen in ponižan. Moral je bežati iz lastne hiše. Oh, kako je svet krivičen! Blodil je med bukvami z žalostjo v srcu, gluha je bil za ubrane melodije malih pevcev, vsi načrti so mu padli v vodo. Na sončni jasi se je usedel, se vdal brezdelju in topim mislim.

Za njim v gozdu so pokale veje. »Gotovo je kakšna divja žival,« si je mislil, a se mu ni ljubilo vstati, da bi pogledal, kaj je prav za prav. Skušal je po šumu uginiti, ali je jelen ali pa jazbec. Morda je celo medved, ki stika za mravljinici.

Čez nekaj časa je zaslišal znan šum, ki ga delajo veje, ko se vlečejo po tleh.

»Rafi!«

Klic ga je vrgel na nóge kot bi pritisnil na skrito vzmet v njem. To je ona! Seveda, Marjanca!

Rafaelu se je takoj zjasnilo pri duši. Stekel je k nji. Mučila se je s težko butaro suhljadi, ki jo je bila nabrala v gozdu. Ni še pozabil, kako mehko ga je božala njena roka po lasih. Odvzel ji je butaro in si jo naložil na svoje rame. Ona mu je bila hvaležna in občudovala ga je, da je tako močan, čeprav je videti blede in slaboten.

Rafael se je postavljajl in ji rekel, da niti ne ve, kaj on vse premore. Posebno zdaj, ko ima svojo domačijo.

»Ti, naši so se pa menili, da boš moral k stricu Skopinu za hlapca. Tako je naredila sodnija, ker si še premlad,« je povedala Marjanca.

Rafael jo je neverno pogledal. Ali misli resno?

»No, ali ti tega niso povedali?« ga je vprašala.

»Tega ti ne verjamem. Kako naj se sednja briga za take stvari? Ona ima dovolj dela s tatovi in morilci. Ali je to taka stvar, če si nekaj let starejši ali pa mlajši? Glavno je, da živiš, kot se spodobi,« je govoril Rafael važno kot odrasel človek. Butara ga je težila, zato jo je preložil na drugo ramo.

»Saj tudi jaz tega ne verjamem,« je priznala Marjanca.

To mu je vtilo nekoliko poguma v srce.

»Marjanca, ti si dobra.«

»In ti, ti si najboljši fant na svetu!« mu je deklica zatrdila.

Rafaelu je zavrelo po žilah. Hej, on je najboljši fant. Kaj takega pa še ne!

Marjanca je zardela. Ni ga pogledala v oči, kar zbežati je hotela. Zakaj mu je povedala?

»Ne, Marjanca, kam pa greš, — Glej, kmalu bom dovolj velik, da bom delal, kar bom hotel. In hišo imam, ki je moja. Nikamor ne grem, najmanj pa za hlapca k stricu.«

*

Počasi sta stopala po hribu. Marjanca se je vrtela okrog njega vsa nemirna in polna pričakovanja. Pod njima v dolini je bila vas, bele hiše so bile v sončni luči praznične, gladina Bistrice pa se je svetila kot umito steklo.

Prav za prav si nista imela ničesar povedati, zakaj divje čustvo, ki je prepajalo oba, se ni moglo izraziti s suhimi besedami. Najrajši bi se bila stisnila drug k drugemu.

Vrgel je butaro s pleč in se ustavil.

»Ne moreš več,« ga je vprašala ona.

»Kaj? Tole suhljad nesem dva dni daleč, ne da bi samo enkrat počival. Ampak tako lepo se mi zdi tukaj, zato rajši malo postojva.« Stal je na mestu in se boril sam s seboj.

Marjanca pa ga je opazovala in ni vedela, kaj se godi v njegovi duši. Slednjič je stopil čisto blizu nje, da je čutil toplino njenega telesa in takrat ni bilo sile, ki bi ga udržala, da je ne bi stisnil k sebi.

Zdaj nista bila več otroka, ampak človeka, ki čutita v sebi moč in kri. Rafael, ki ni še nikogar poljubil, se je zagrizel in vsesal v njene ustnice in je bil srečen, da se je prepustila njegovi moči.

Ko sta se odtrgala drug od drugega sta se smehljaje pogledala, držala sta se za roko in drgetala v neznani strasti.

Sedla sta na butaro in gledala vas, ki se je tiščala pod hribom. Tudi hiše bajtarjev so se videle. Zdele so se jima tako majhne in boječe kot piščeta, ki so se izgubila v visoki travi.

»Glej, mama stoji na pragu,« je pokazala Marjanca k domači hiši.

»Ni mama, Jože je,« je povedal Rafael in se trudil, da bi dobro razločil.

»Res je Jože; ne vidi se dobro od tukaj,« je priznala ona.

*

Prav takrat je Skopin rekel ženi: »Saj sem ti pravil, da iz tega semena ne bo nič. Falot je že zdaj, kaj bo, ko bo zrasel, pa sam Bog vedi.« Zmajal je z glavo in jezno pribil: »Ampak pri meni se bo učil!«

*

Rafael in Marjanca sta vstala, se prijela za roke in stopala počasi proti vasi.

FRAN LEVSTIK:

»V glavnih stvareh: v ljubezni do naroda in do domovine, v poštenosti, v resnicoljubju, v boju zoper svoje nasprotnike smo in moremo biti vsi složni, a v drugih rečeh smo in hočemo biti svobodni.«

D. A. P.:

Mladina in kultura

Različni vzroki, bodisi duhovni, bodisi materialni, so velik del slovenske mladine odtujili kulturi in kulturnim vrednotam. Najbolj se je od kulture oddaljila srednješolska mladina. (Tu mislim predvsem na dijake višjih razredov.) Iz dneva v dan se mi vedno bolj utrjuje misel, da je za pretežni del slovenske srednješolske mladine postala kultura le nepotrebna navlaka. Ta mladina se zanima le za športne uspehe, za promenado, za radioaparate in za avtomobilske tipe, razen tega zanjo nič več ne obstoja, to ji je vse življenje. Priznati moram, da je zelo koristno, če že na prvi pogled ločiš Fiat od Tatre, ali če znaš sestaviti enocevni radio-sprejemnik, ali pa če poznaš jadralno letalo, toda za vse to res ni treba hoditi prav v višji razred srednje šole. Za vse to je potrebna edino spretnost in možganska elastičnost kakšnega tretje- ali četrtošolca. Nekateri ljudje, in to na žalost večina staršev, trdijo, da se njihovi sinovi resno zanimajo za tehniko, da so se za tehniko tako rekoč »specializirali«. Toda vprašaj te »tehnike« po kvantni teoriji in po Einsteinovih dognanjih, pa skoraj nihče ne bo vedel odgovora. To dejstvo, mislim, dovolj jasno in neusmiljeno razgalja mentaliteto teh »tehnikov«. Vsa ta »tehnika« namreč ni nobena specializacija, temveč priča le o miselni negibčnosti mladine, ki se sploh ne more preriti dalj od radioaparatorov ali od jadralnih letal. Poleg tega moram poudariti, da je vsaka enostranska specializacija pri mladem človeku popolnoma zgrešena in dokazuje le študentovo nesprejemljivost za resnično življenje. Hkrati pa je vsa ta »tehnika« in »specializacija« le izrabljanje teh dveh pojmov. Današnji maturant bi sicer res moral poznati jadralna letala, avtomobilske tipe itd., a vedeti bi moral tudi za Einsteina, Voronova, Adlerja, Prénanta, poznati bi moral Puškina, Prešerna, Bacha, predvsem pa bi moral študirati spoznavne teorije, ekonomijo in sociologijo. Treba je namreč najprej spoznati življenje v celoti, treba je spoznati gibalne sile življenja, potem šele je mogoče doumeti resnične zahteve sveta in tem zahtevam tudi po svoji specialni izobrazbi zadostiti. Iz takega, vsesplošnega spoznavanja sveta si je šele mogoče določiti tudi svoje naloge in sicer ne samo naloge, ki jih ima vsak človek, temveč naloge, ki jih ima človek kot specialno izobražen strokovnjak. Te naloge namreč niso vedno in povsod enake, temveč so odvisne od kraja in časa. Tako n. pr. naloge francoskega tehnika nikakor ne odgovarjajo nalogam slovenskega tehnika. In kako naj bistvo svoje dolžnosti spozna človek, ki sploh nima pojma o slovenski stvarnosti in ki nima niti približne podobe o svetu.

Današnja slovenska srednješolska mladina je prišla v glavnem do modelčkov jadralnih letal ali pa je obstala »rezervirano« ob strani, t. j. na Aleksandrovi cesti. Izmed vse slovenske mladine se danes edino delavska mladina celokupno zaveda, kaj pomeni kultura

zanjo in kakšno je mesto kulture v svetovnem razvojnem procesu. To ni slučaj. Še vse bolj važno pa postane to dejstvo, če moramo dognati, da je med onimi srednješolci, ki si skušajo prisvojiti kulturo in njene vrednote, večina sinov iz proletarsko-meščanskih, delavskih in deloma tudi kmečkih družin, da so to oni mladi ljudje, ki jih solidni in komodni meščani imenujejo »zaletelaste revolucionarce«. Tista večina srednješolske mladine pa, ki je običajna tam nekje pri avtomobilskih gumah in ki je material za jalove generacije, ki pridejo in utonejo brez luči in znamenja, ta večina je doma iz dobro situiranih malomeščanskih, meščanskih in visoko meščanskih družin. To so sinovi one družbene plasti, ki je skozi desetletja dokazovala svojo popolno kulturno jalovost in apatičnost. Ti ljudje se n. pr. navdušujejo za tak glasbeni nesmisel kot je jazz ali brodway in trepetajo od »hrepenenja« ob glasbenih osladnostih tipa Swaethart, medtem ko je Beethoven skoraj pozabljen in Debussy opljuvan. To je tista družba, ki je zavrgla impresioniste, novo stvarnost in ki je povsod instinktivno zavirala vsako pravo kulturo in se upirala vsakemu pravemu napredku. Karkoli pa je iz te družbe pozitivnega, to ni »od tega sveta«, to ima korenine drugod, to je negacija te družbe, je izraz onih sil, ki se zavestno borijo proti tej družbi.

Neizprosno dejstvo torej je, da so si med srednješolci prisvojili kulturo ljudje iz gmotno nižjih slojev, medtem ko so sinovi bogatih meščanov prevzeli moralo svojega okolja in so kulturo instinktivno zavrgli. Ob tem temeljnem spoznanju moremo popolnoma upravičeno trditi, da je eden izmed glavnih vzrokov katastrofalno nizkega kulturnega nivoja naših gimnazij v socialni strukturi srednje šole in da bi ta nivo mogla dvigniti prav ona mladina, ki ji je danes srednja šola zaradi šolnin, taks in drugega zaprta. Odnos mladine do kulture torej raste prav za prav iz okolja, v katerem mladina živi in ki jo oblikuje. Ta odnos je sociološko opredeljen in nujen, je instinktiven. Zato se moramo vprašati predvsem po odnosu, ki ga ima do kulture mlajše, v katerem mladina raste in katerega moralo več ali manj prevzema. Vsebina teh odnosov pa je neposredno v zvezi z objektivno družbeno funkcijo kulture. Vprašanje moramo postaviti nekako takole: kakšen je pravi namen kulture in kakšen je učinek v družbi, ko kultura svoj namen izpolni in ko človek prevzame njena dognanja in po teh dognanjih ravna svoje življenje in delo?

Vse človekovo ustvarjanje, tako tudi kultura, ima za cilj »zavojevanje« objektivnega sveta, spoznanje življenja, ustvariti si pravo podobo o svetu, v katerem živimo in delamo. Ta zahteva je tista sila, ki daje vsej kulturi notranji takt in impulz. Gre torej za iskanje absolutne in objektivne resnice. Ni pa to tisto iskanje, ki se izgublja v metafizičnih sferah in zlaganih frazah o notranji lepoti človeka itd. Ne! Kultura mora rasti iz življenja, t. j. ustvariti nam mora o tem življenju kar najpopolnejšo sliko in nam to sliko tudi razložiti. Kakor hitro pa kultura vse to izpolni, izgubi le pasivno vlogo zreala

ter prevzame aktivno vlogo kladiva. Ta prehod iz pasivnosti v aktivnost se javlja v dveh, kvalitativno različnih oblikah.

Aktivna vloga kulture je prvič že v tem, da se dokoplje do one stopnje spoznanja absolutne in objektivne resnice, ki je človeku možna. V tej, kolikor toliko pravi podobi sveta, moramo namreč najti pred vsem odraz življenjskega razvojnega procesa; in resničnost, prepričevalnost tega objektivnega razvoja nas sili, da gremo vzporedno z njim, če nočemo poginiti pod njegovim neizprosnim korakom. Pa ne samo to. Resnica, objekt in cilj vsake prave kulture je ona moč, ki brez kompromisov razkriva laž in hinavščino, ki brez zavilih besed kaže vse napake in razpoke v družbenem svetu in ki žene človeka tudi v boj proti vsemu slabemu. Če je n. pr. resnica dejstvo, da je danes človeku onemogočen zdrav duhovni in materialni razvoj, tedaj je resnica tudi zahteva, da se moramo boriti za nov svet, kjer bo človek laglje dihal.

Druga, višja stopnja aktivnosti kulture je v njenem zavestnem delu za življenje, iz katerega raste, za življenje, ki ji je glavni predmet in cilj. Kultura torej ne ustvarja samo podobe o življenju, temveč išče za človeka nova pota skozi to življenje.

Jasno je, da bo človek pri tem svojem iskanju in delu za resnico zadel ob one trabante vladajočega razreda, ki jim resnica o neizprosnem razvoju in o krivicah ni nič kaj pri srcu. Tako je Jean Renoir popolnoma upravičeno zapisal: »...les grandes sociétés n'aiment pas la vérité. La vérité toute nue est considéré comme un article révolutionnaire.*« Z isto upravičenostjo moremo zapisati tudi mi: Zahteva po kulturi je revolucionarna, ker je to zahteva po napredku in razvoju, zahteva po resnici, ker je to upor zoper reakcijo, ki je iz strahu pred resnico kulturo zavrgla in popačila.

Morda se bo kdo pritoževal, da zahtevam v vsem človekovem kulturnem ustvarjanju revolucionarno tendenco. Ne, nobene tendence ne zahtevam, ampak življenje, iz katerega kultura raste in za katerega dela, je revolucionarno. Življenjski razvojni proces je revolucionaren, je »tendenciozen«, zato je revolucionarno tudi delo, ki hoče dognati osnove tega razvoja in iti vzporedno s tem razvojem.

Marsikdo bo ugovarjal, češ res je tako, toda kultura ima višje cilje in namene. Ne! Vsako človekovo delo moremo presojeti le po tem, kakšna je objektivna vloga tega dela v družbi, ne pa po tem, kakšen namen je imel človek pri delu. Gogolj n. pr. je subjektivno hotel s kritikami življenje svoje družbe popraviti, objektivno pa je bil realizem teh njegovih kritik revolucionaren, ker je služil novemu naprednejšemu svetu.

Ob tej objektivni družbeni funkciji kulture sem poudarjal predvsem eno, in sicer spoznavno vrednost kulture. To je v bistvu vrednost, ki jo ima kultura tudi za posameznika, torej tudi za mladega

* Visoka družba ne ljubi resnice. Nepopačena resnica se smatra za revolucionarno.

človeka: spoznanje sveta. Kultura da mlademu človeku neko miselno potenco in idejno kvalifikacijo, ki sta nujno potrebni za aktivno in pozitivno življenje. Šele tak človek zna prisluhniti življenjskemu razvoju in delati zanj. Šele tedaj si zna človek določiti svoje naloge in šele tedaj se zave svojih dolžnosti.

Med nami, t. j. med slovensko mladino je vse polno sten, ki nas razdvajajo. Zaradi tega je danes skoraj nemogoč skupen nastop vseh slovenskih mladih ljudi. Toda prepričan sem, da tako skupno mladinsko gibanje ni absolutno nemogoče. Ko se bo mladina zavedla svojih skupnih osnov, ko bo izginilo kulturno plebejstvo, ki ga danes šola umetno ustvarja, in ko bomo spoznali svoje novo poslanstvo, tedaj bodo nujno morale izginiti medsebojne razprtije. Prepričan sem, da bo prav doživljanje kulturnih vrednot privedlo v veliki meri do tega zblžanja. Kultura nam bo dala globlje in resnejše poglede. Medsebojni odnosi bodo dobili drugačno vsebino. Ne bomo se več presojali po formuli: ali si naš ali njihov; temveč po resnični človeški vrednosti. Ne gre namreč za to, da si ustvarimo dobre ideološke pristase, temveč za to, da narodu in človeštvu ustvarimo dobre ljudi in dobre delavce.

Leto za letom popolnoma upravičeno tožimo o jalovih generacijah, ki stopajo v življenje in ki ne razumejo teženj naše zemlje. Kako pa naj ti ljudje našo zemljo sploh razumejo, ko pa se zanje svet začne s Fiatom, konča pa z aeroplanom. Da, ti ljudje, ki znajo brezhibno plesati lambeeth walk in ki precizno sestavljajo samo radioaparate, ti ljudje ne pomenijo nič, so mrtva generacija. Jedro našega naroda, za katerega moramo po svojem družbenem poslanstvu delati, predstavljajo oni tisoči revnih ljudi, ki gnijejo v gmotni in duševni revščini, ki lačni trepetajo pred copricami in ki imajo zelo, zelo malo od tega, če slovenski osmošolec na vsem svetu ne pozna drugega kot jadralno letalo. Kako naj danes slovenska srednješolska mladina predstavlja za narod pozitivno moč, ko pa ta mladina zaradi svoje enostranske »tehnične specializacije« naroda ne razume. Ne razume ga, ker pozna le ta bežen trenotek in ker se ji ob preteklosti ne krešejo luči za bodočnost.

Poslanstvo mladine ni samo v tem, da je mlada, temveč je v tem, da prevzame vse narodovo življenje na svoje rame. Zato mora prevzeti tudi kulturo. Prevzeti pa jo mora kritično, ločiti dobro od slabega, preoblikovati jo mora v sebi in ji dati novega življenja. Za vse to pa je potreba, da se mladina v kulturo poglobi, da jo spozna; predvsem pa je potrebna neka miselna prodornost in idejna jasnost, ki si ju bomo pridobili ob študiju, ne samo domače, temveč tudi tuje kulture. Toda slovenski srednješolski mladini danes ni mar niti za ekonomske še manj pa za kulturne probleme našega življenja. In to v času, ko je trhilo meščanstvo izdalo vso slovensko kulturo, ko so ljudje, ki jim je tako rekoč oficialno »poverjena« skrb za kulturo, zavrgli delo Ivana Cankarja. Slovenska kultura bi morala biti danes

ljudstvu železna hrbtenica in avtonomna ter avtoritativna instanca, toda marsikatera naših kulturnih ustanov ni na mestu in ne vrši svojega poslanstva tako, kakor ji je zapovedano. Ni torej čudno, če je naša kultura kljub vsem ustanovam prečesto zapuščena zastava v vrtincu političnih vetrov. Slovenska mladina bi morala danes odločno poseči v slovensko kulturno življenje, njena naloga je, da kulturi povrne tisto mesto, ki ji po pravici gre. Toda mladina molči...

Kadarkoli stoji mladina pred odločitvijo: ali s kulturo ali brez kulture, mora pomisliti na sledeče: kultura ni samo mrtva nadstavba materialnega življenja, ampak je tudi kvas za to življenje, je celo ves najnaprednejši in najborbenější del tega družbenega življenja. Narodno mladinsko gibanje, ki gre slepo mimo vseh kulturnih vrednot, sploh ni pravo narodno, še manj pa zdravo mladinsko gibanje. Tako gibanje se ali izkrivenči v neznosen narodnjakarski šovinizem, je obsojeno, da brezsmiselno životari iz dneva v dan, ali pa se preda v službo prežečim reakcionarnim silam. Kulturni plebs je lahko izvrsten material za mladinske napadalne in strelske oddelke, nikakor pa ne more biti naraščaj za zdravo mladinsko gibanje. Slovenska mladina se mora povsem zavestno odločiti za kulturo, kajti delo in borba za kulturo sta prav tako važna kot delo in borba za kruh. Mladina nikakor ne sme zavreči svojega biološkega poslanstva, ki je upor proti vsemu slabemu in preživelemu, niti se ne sme oddaljiti od »minimalne programske linije«, ki jo mora držati vsak človek in ki je »predvsem antidiluvijalna«.

Mladina po svetu

POLJSKA MLADINA

Današnja poljska mladina je prva generacija, ki je zrasla v politično neodvisni domovini. Več ko sto let — vse do svetovne vojne — je bila Poljska razkosana med tri imperializme: Nemčijo, Rusijo in Avstrijo. Poljake so brezobzirni zavojevalci prisiljevali na asimilacijo, ne izbirajoč za to sredstev. Najteže so prenašali Poljaki zakone, ki so privilegirali položaj doseljencev vladajočih narodnosti, v političnem in gospodarskem oziru. Ena takih najtežjih odredb je bila gotovo ona, po kateri ni smel noben Poljak brez izrecnega dovoljenja oblasti zgraditi hiše na lastnem ozemlju. Da se tako dovoljenje ni često izdajalo, je razumljivo. Prav take odredbe so ovirale Poljake v trgovini in obrti. To privilegiranje in pa oviranje razvoja poljske narodne kulture je rodilo pri Poljakih odpor, ki je združeval vse sloje naroda.

Spomin na te žalostne dni poljske zgodovine živi med današnjo poljsko mladino v neki legendarni obliki. Ta spomin združuje tudi vsa poljska mladina pod geslom obrambe svobode in neodvisnosti

domovine. Imena borcev za svobodo in neodvisnost Poljske so ponarodela, kajti poljska zemlja je v resnici poškopljena s krvjo narodnih junakov in kosti Poljakov leže daleč razmetane po sibirskih rudnikih. Zato je volja današnjega mladega naraščaja Poljske, da ohrani nacionalno svobodo svojega naroda in neodvisnost domovine, tako močna, da so celo v dobi, ko te svobode nihče ni ogrožal, izražale vse resolucije in manifestacije mladine eno skupno točko: ohranitev svobode in neodvisnosti.

Tragedija ideoloških gibanj poljske mladine je v tem, da obstoji zelo veliko število organizacij, ki se bore med seboj za zapanje mladine, ki se pa med seboj često bistveno ne razlikujejo. Znano je razpadanje večjih organizacij poljske mladine v manjše sorodne, kar pa slabi njih moč. Število teh organizacij stalno raste. Celo največja poljska mladinska organizacija »Stranka velike Poljske« je l. 1934. razpadla na dve sorodni organizaciji: »Organizacija radikalnih nacionalistov« in »Mladina nacionalne stranke«. Kmalu za tem je prva spet razpadla na tri manjše. Vse te organizacije imajo več ali manj nacionalno in rasistično ideologijo, nekatere pa so tudi za razlastitev velekapitala.

»Unija poljske demokratične mladine«, ki ima najlepše tradicije v zgodovini mladinskih gibanj na Poljskem, je prenehala obstajati l. 1930., ko je razpadla v »Legijo mladih« in »Unijo poljske demokratične mladine«. Ti organizaciji sta od l. 1930. pa do 1938. prešli več kriz, dokler se nista lansko leto ponovno združili v »Legijo poljske mladine«. Delavska socialistična mladina je razdeljena na tri narodne skupine, na poljsko, ukrajinsko in židovsko, ki pa med seboj tesneje ne sodelujejo. Katoliška struja je precej močna med kmečko mladino, kjer imajo razne krožke, ki jih vodijo večinoma duhovniki. Razen tega sta med kmečko mladino razširjeni še dve organizaciji: »Centralna unija kmečke mladine« in »Nici«.

Med židovsko mladino je kaos še večji. Glavne smeri so sledeče: religiozna židovska mladina, religiozno-sionistična, sionistično-socialistična in sionistično-revizionistična.

To je površna slika struj in organizacij med poljsko mladino. Danes, v dobi mednarodnih spopadov, je zavel tudi med poljsko mladino nov, zdrav duh, ki potiska ob stran medsebojne borbe in ki skuša ustvariti združitev vse mladine v obrambi domovine. Vsa mladina kot en sam človek je že opetovano izrekla voljo, da brani domovino pred vsakim, ki bi jo ogrožal. K tem gibanju se danes pridružujejo celo struje, ki so se prej navduševale za protinarodne ideologije.

Slovenska mladina pozdravlja to visoko zavest bratske poljske mladine in kliče vsem, naj jo posnemajo.

*

Poljski komitet pokreta svetovnega mirovnega kongresa, v katerem sodelujejo sledeče organizacije: Liga (Narodna akademska

unija), Univerzitetna federacija za Društvo narodov, »Mlada Wies« (kmečko mladinska organizacija), Skavtje, »I. M. C. A.«, Univerzitetna federacija žena, socialistična mladina, Mladina v sindikatu, Klub demokratov in »Unija poljske demokratične mladine«, je izdal v Varšavi sledečo deklaracijo:

Napadalcu bomo zoperstavili ne več diplomatske proteste, temveč obožjen odpor vsega naroda, ki je pripravljen, da brani stvar poljske svobode in mednarodne pravice.

Da ohrani integriteto in neodvisnost Poljske in njene pravice do Gdanska, je vsa poljska mladina pripravljena žrtvovati življenje.

Z integriteto Poljske, neodvisnostjo domovine in pravicami Poljakov ne dovoljujemo nobenega mešetarjenja in bomo vsakega, ki bi bil pripravljen na kakršnekoli koncesije in kompromise, obsodili za izdajaleca domovine.

Mi apeliramo na mladino vsega sveta, zlasti pa na mladino Francije, Anglije in Amerike, na mladino vseh narodnosti, ki se bore za svobodo svojih narodov, da združijo svoje sile v skupnem odporu napadalcu in za obnovo sodelovanja, zasnovanega na temelju človečnosti in pravice.

Poziv

Vodeni z globoko ljubeznijo do usode in svobode naše države in naroda, ter iskrene želje, da se končno v svetu ostvari trajen in časten mir med svobodnimi in neodvisnimi narodi in njihovimi državami, se danes v teh resnih časih obračamo na mlado generacijo naše države in na rodoljubno javnost, izjavljajoč v imenu tisočev in tisočev omladincev, katere predstavljamo:

1. Mlada generacija naše države smatra, da je popolno očuvanje naše državne ter nacionalne neodvisnosti osnovna dolžnost vseh, posebno pa mladine, ki mora očuvati svojo državo ter svobodo Jugoslavije, stvaritev ogromnih in krvavih narodnih žrtev. Ona izjavlja svojo pripravljenost, da z vsemi silami brani to neodvisnost, da brani teritorialno integriteto in nedotakljivost mej Jugoslavije.

2. Istočasno izjavljamo, da se bomo odločno borili proti duhu defetizma, oklevanja ter kapitulacije in proti vsakemu poizkusu, da se na ta način zlomi odporna sila države.

3. Radi ostvaritve te naloge pozivamo vse omladinske organizacije, vse zdrave nacionalne sile, da združijo svoj napor za dobrobit države in naroda. Pustimo ob strani vse, kar nas razdvaja, združimo vse svoje sile v obrambi neodvisnosti države in bodočnosti naroda in njegove mladine.

4. Odločimo se, da se s skupnimi silami vržemo na delo vzgoje mladine v narodno-obrambni duhu, na delo jačanja nacionalne zavesti, pravilnega pojmovanja narodnih ter državnih potreb in resnosti časa, v katerem živimo. Potrebno je tudi pristopiti k pripravi naše mladine za čim koristnejšo službo državi v primeru potrebe.

5. Da bi se moglo sprovesti popolno edinstvo mladine, je potrebno storiti vse za vzpostavljenje bratske sloge ter moralnega zaupanja srbske, hrvatske ter slovenske mladine. Apeliramo na vse faktorje državnega in javnega življenja, da se v interesu obrambne sile države vsa notranja vprašanja rešijo čimpreje in na način, ki bo zagotovil popolno slogo, svobodo in enakopravnost vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zahtevamo, da se naša država — vodena po združenih silah najizrazitejših moralnih predstavnikov narodnega zaupanja — v polni meri usposobi, da bo naš narod v ljubezni in bratstvu lahko stopil na branik naše skupne države, radi obrambe njenih mej in svobode.

Omladina Sokola Kraljevine Jugoslavije, Akcioni odbor studentskih stručnih udruženja, Savez skauta Kraljevine Jugoslavije, Zadržna omladina Jugoslavije, Omladinska sekcija ženskog pokreta, Prosvjetni klub »Privrednikove« omladine, Udruženje lekara stažera, Udruženje nezaposlenih profesorskih kandidata, Studentska Sekcija Hriščanske zajednice mladih ljudi, Akademski Aeroklub, Akademski sekcija Crvenog krsta, Odjeljenje trezvene mladeži mednarodnog Gutemplerskog reda, Studentski mirovni odbor, Odbor studentskih kulturnih udruženja, Omladina »Seljačkog kola«, Udruženje studenata Ekonomsko-komercijalne visoke škole, Udruženje studentkinja, Akademski sekcija Društva prijatelja Francuske, Omladinska sekcija Jugoslovensko-Čehoslovačke Lige, Redakcija »Mladosti«, Redakcija »Beogradskog studenta«, Redakcija »Mlade kulture«.
Po »Jutru«.

IVAN CANKAR:

»Tisto namreč sem povedal, ... da bije zdaj usodna ura za ves slovenski narod. Da mora zdaj biti organizirano delavstvo na slovanskem jugu pripravljeno na vse. Da je ono, prav ono, poklicano, stopiti na fronto v boju za samostojno jugoslovansko državo.«

»Zgodovina slovenskega naroda je zgodovina tlačana, hlapca, ki je služil na vekov veke in ki se je tako korenito navadil služiti, da mu je prešlo suženjstvo v meso in kri. Stoletja je služil politično in družabno tistemu gospodarju, ki mu je najbližji; stoletja je romal v noči in mraku njegov zasluženi duh po cesti, ki vodi v Rim.«

B. A.:

Vrednote alpinizma

Stoletje, v katerega se mi mladi danes uživljamo, se imenuje kulturno dvajseto stoletje. Pod kulturo pa smatramo često tudi civilizacijo, tako, da ta dva pojma često zamenjavamo. Civilizacije nam je prineslo to stoletje mnogo v naše življenje. Na primer samo tehnika je naše dejanje popolnoma preusmerila. Zahteve in cilji nam postajajo drugi.

Alpinizem smatramo kot kulturni pojav, to je pojav, ki nosi v sebi idejo kot vsak drug kulturni pojav. Alpinizem brez ideje bi postal mehanično delo, ki bi se ocenjevalo z navadnimi merili časa in poti. Smatral bi lahko, da je človek, ki sedi v modernem tanku, s katerim je premagal divje strmine, izvršil alpinski čin.

Ideja pa je tisto, kar uvršča alpinizem med kulturne pojave in etične vrednote. Ideja alpinizma je v njegovem stremljenju uvažati posameznika k spoznavanju svoje individualnosti, izluščiti jo iz celote, napraviti se samostojnega, da bo mogel celoto aktivno izpopolnjevati, ne da bi bil izgubil sebe.

Sredstvo za izvrševanje alpinizma je alpinski čin, to je skupek vsch dejanj, ki so potrebna za njegovo izvršitev. Ta dejanja pa so nešteta; mnogo jih izvršuješ zavestno, dostikrat pa se zaveš dejanja šele po njegovi izvršitvi.

Izredni telesni napor, ki dostikrat preseže naše prosto ocenjene telesne sile, vodi do samopremagovanja glede telesnega ugodja, ki je vzrok telesni in duševni otopelosti. Ta telesni napor, ki ni izvršen po diktatu ampak samovoljno z nekim zrelim hotenjem — idealizmom, pomaga pri premagovanju samega sebe in s tem samospoznavanju. Ker sta pri izvrševanju alpinskega čina navadno dva, včasih tudi več, torej dva, ki imata isto hotenje in isti cilj, se dejanje, za katero je potreben telesni napor, usmerja v izpopolnjevanje medsebojnega razmerja, spoznavanje svoje žive okolice, torej tovariša, in končno k izpopolnjevanju čuta odgovornosti — splošno vodi k pravilnemu spoznavanju in čutenju tovarištva.

Dostikrat šele po izvršenem alpinskem činu lahko ugotoviš pravilnost svojega instinkta, ki v odločilnem trenutku vodi do odločnih in pravih dejanj.

To so momenti, ki dajejo alpinizmu bistvo in vrednoto.

Nebistven za alpinizem pa je estetski moment, čeprav marsikom ravnó alpinski čin privzgoji pravilno razlikovanje lepega od nelepega. Spoznavanje mrtve prirode, geoloških formacij in s tem v zvezi nastajanja gorovij, se ti vedno nudi, dasiravno tudi to ni bistveno.

Neposredno praktičen pomen alpinizma ni velik, razen za zdravje, ki pa ga ne nudi, ker moraš pač zdrav že biti, če se hočeš alpinistično udeleževati, ampak zdravje alpinizem samo utrdi. Precej

pomemben je alpinizem tudi v narodno gospodarskem oziru. Alpinist je prvi, ki odpre pot najprej posameznikom in nato večjim skupinam ljudi v prej nedostopna pogorja in gore.

Dostikrat se alpinizem označuje kot panoga športa, katerega bistvo je tekmovanje, in s tem v zvezi čim popolnejša izraba fizičnih sil. Alpinistu je to tuje. Alpinist ni tekmovalcec in ne tekmeec. Alpinizem te vodi k sebi, k samospoznavanju, usmerja ti življenje, ko preživljaš krize, te napravi borbenega in odločnega v vseh dejanjih. Odvraca te od samoprevar, ki so neodločnemu neizbežne.

Ker ti je gorska stena viden nasprotnik, je treba za borbo z njim temeljite priprave. Ne zadostujejo šamo zunanji pripomočki — dobra oprema —, ampak je treba nameravano turo dobro preštudirati. Že v mislih si je treba predstaviti vse odnose do stene, preudariti vsako globino in strmino in s tem občutke, ki te bodo na turi spremljali. Tako temeljito pripravljen si sposoben za izvršitev najtežjega alpinskega čina in skoro vsaka iznenadenja so izključena.

Beseda nesreča, ki jo tolikokrat slišimo kot opozorilo oziroma odsvet za izvršitev alpinskega čina, ostane največkrat samo beseda. Da postane nesreča dejstvo, je pa posledica nepredvidenih silnic, katere morejo tudi vsakdanje življenje spraviti s tira. Alpinist na te nepredvidene nevarnosti ne računa. Riziko ture, precej različen od onega v vsakdanjem življenju, katerega mora pravi alpinist vedno všteti, je samo nameček k zadovoljstvu nad izvršeno plezalno turo.

Nešteto je bilo že poizkusov utemeljiti in definirati alpinizem. Vsak, ki se je lotil tega problema, ga je razlagal s svojega stališča, kakor ga je pač doživljal.

Če hočeš, tovariš, alpinizem doživeti in spoznati, pojdi v gorsko steno in razumel boš to, kar ti ne more prikazati niti beseda niti slika.

UREDNIŠKI PABERKI

Marika Kardoš: Tvoja »Tožba« je miselno in formalno čisto uspela. Vendar je tvoj izraz še vse preveč obrabljen, vse premalo samonikel. Zato pesem ne ogreje. Mnogo beri. Skušaj se v bodoče otresti tudi vseh patetičnih metafor in epitetov (»strašna samota«, »mračna bol« itd.) in bodi bolj preprosta in neposredna. — Pošlji kmalu spet kaj!

J. R.: Tvoja pesem krije v sebi sicer lepo misel, toda moral bi jo tudi lepo obdelati. Verz in rimo vse preveč zanemarjaš, izrazi so preveč obrabljeni. — Drugič pošlji več!

F. Kališ: Tvoje pesmi, dragi tovariš, vse po vrsti formo popolnoma zanemarjajo; ritma sploh ne poznaš, rime pa stavljaš, kakor pač slučajno nanese. Posledica te formalne neurejenosti je, da je tudi tvoja misel vse preveč nedognana in raztrgana; Ko boš spet poslal, pazi na to!

Vladimir Premec: Nekaj smo izbrali, pa je moralo žal odpasti.

Tik Jef: Tvoji dve prozi, »Zgodba« in »Izlet«, sta napisani dovolj spretno in mestoma kar prijetno in duhovito, tako da ni težko uganiti, da nista ravno prvenca. Posebno »Izlet« bere človek vseskozi z zanimanjem. Vendar je nekaj, česar pogrešam pri tebi. To je tisti globlji smisel, ki naj ga ima slehernna proza ali pesem in ki šele dá slehernemu ustvarjanju pravi raison d'être. Tvoji stvari pa se bereta kot feljton. Toda ne smeja se napačno razumeti. Kajti tudi feljton ima lahko svoj »globlji smisel« in ga takega lahko uvrstimo med panoge umetniškega oblikovanja. Mislil sem le na feljton, kot smo ga vajeni po našem dnevnem časopisju in ki je nazoren primer podlistka, kakršen ne sme biti. Pri nas smo namreč vajeni takegale pisanja podlistkov: Pisec ima idejo — kak smešen dogodek, kako anekdoto ali kaj podobnega, to primerno razvleče in feljton je tu. Toda nihče se ne vpraša pri tem, ali je opravičljivo in upravičeno tako pisanje, ki človeku, ki ga bere, ne nudi drugega kot to, da mu za pet minut skrajša dan. — Seveda pri tebi ni tako hudo, kot sem tu v črnih barvah naslikal. Vendar moraš tudi ti stremeti za tem, da ne bodo tvoje stvari zgolj posrečeni domisleki, ampak da bodo našle svoje potrdilo v tistih globljih tokovih, ki se lijejo pod površno zunanostjo našega vsakdanjega življenja. — Upam, da se v kratkem spet kaj oglasiš.

Tone K., Maribor: Zelo nam je ljubo, dragi tovariš, da si se oglašil. Kolikor se dá presoditi po eni sami pesmi, ki si jo poslal, ti priporočam branje naših pesnikov, zlasti modernih. Poskušaj v bodoče tudi vkleniti svoje pesmi v kitice in nikar se ne izogibaj rim. Ko boš spet kaj imel, pošlji!

D. G.: Tvoji »Mladi ljubezni« se zelo pozna, da si prelistaval Prešerna. Verz tvojih sonetov je sicer sam na sebi brez napak in gladko teče, toda smisel ti je večkrat — bodisi zaradi rime bodisi zaradi ritma — zakriviljen in zamogljjen. Način obdelave, izrazi in metafore, vse to je obrabljeno in konvencionalno. Apostrofov danes več ne rabimo. Čim več beri — tudi moderne pesnike — in o priliki se spet oglasi!

Ciril Hrast: Tvoje pismo, dragi tovariš, smo prav z veseljem sprejeli. Tudi tvoja kritika nam je ljuba, čeprav se v celoti z njo ne strinjamo. Rad bi, da bi bil ves list posvečen zgolj literaturi. To bi sicer samo na sebi morda ne bilo nič napačnega, toda kaj bodo rekli tisti naročniki in sodelavci, ki jih literatura ne zanima tako izključno kot tebe. Ne glede na to, da mora biti vsak človek — zlasti še, če je mlad — kolikor toliko vsestranski in ne sme zaradi enega področja zanemariti svoje splošne izobrazbe. — Kar se tiče takomenovanih »aktualnih pesmic« o Španiji, Kitajski itd., ki ti niso po volji, bi jaz takih pesmic ne odklanjal že vnaprej. Pri sleherni pesmi gre predvsem za to, ali je doživeta in umetniško dovolj prepričljivo prinešena. Vse drugo je sekundarno. Res pa je, da te pesmi le prevečkrat nastanejo iz lova po modi kot iz resnične notranje nuje. — Kar se tiče tvojih pesni, pa z njimi nisem ravno preveč zadovoljen. Vse preveč so še neurejene in premalo dozorele tako po svoji čustveni kot miselni vsebini. Vendar sem za to številko izbral eno in jo na lastno pest nekoliko preuredil. Pošlji še!

Tone Raj: Tvoja pesem, dragi tovariš, ni ravno vzgled dobre »aktualne« pesmi. »Golgota«, »čas, ki je obstal na sredi poti«, »zvočniki«, »robotniki« itd., vse to je pomešano v pesmi brez vsakega reda. — Poskušaj se mogoče še v prozi. Zdi se, da bi tam lažje uspel. In oglasi se spet kaj!

Beha: Hvala ti za tako obširno pošiljko. Vendar to pot še ni kaj izbrati iz nje. V pesmih kakor v prozi je preveč patosa, ki človeka ne prevzame. V bodoče skušaj biti bolj neposreden, zlasti v ljubzenskih pesmih pripoveduj rajši svoja občutja in nikar ne pridigaj. »Gazelica« bi bila lahko čisto prijetna igrača, če ti ne bi v njej rima le prevečkrat diktirala smisel, namesto da bi bilo narobe. — V prozi pa rajši opisuj konkretno življenje, ki ga živiš in ki ga opazuješ okoli sebe, opisuj dogodke, ljudi, izogibaj se abstraktnim in meglenim sanjarijam, ki te zavedejo predaleč od resničnega življenja. Pošlji še!

Jurij Glavnjač: Dragi tovariš, tvoja proza kakor pesem kažeta, da v tem poslu nisi šele začetnik. Če bi hotel na splošno označiti vtis, ki ga človeku zapuste tvoje pesmi, bi rekel, da so prepovršne. Človeku se zdi, da nisi imel, ko si začel pisati pesem, nobenega določenega občutja, ki bi bilo že dozorelo v tebi, ampak si zapisal to, kar ti je pač slučajno prišlo pod pero. Edina pesem, ki bi imela nekaj soka, bi bila »Rajska sonata«, dasi tudi ta ne v celoti. Tudi glede proze je reči, da ni tako izdelana in prežvečena, kot bi morala biti. Je to zelo površna reportažica, ki niti značajev niti problema, ki je v njej osreden, nikjer ne poglobi. — Pošlji še!

Ivan Orač: Hvala za pismo! Prejmeš pismen odgovor z rokopisom.

Béla: Žal, da sta prišli tvoji pesmi malo prepozno. Morda prideta na vrsto drugo leto. Vsekakor pa še pošlji!

D. S.

Samo v knjižni založbi tiskarne Merkur, Gregorčičeva 23

Vam je mogoče dobiti **Malo knjižnico**

zbirko klasikov in razprav

Cela zbirka 10 broširanih zvezkov din 120, vezanih din 180

Posamezni zvezek broš. din 15, vezan din 20 in ev. poština

*Cenjene bralce prosimo oprostjenja
radi zamude!*

REVIJE IN LISTI, KI SMO JIH PREJELI V ZAMENO*

Cahiers de la Jeunesse.

Mlada kultura, časopis za književnost i kulturo, Beograd.

Toti list (Maribor).

Posebna izdaja, humoristični in satirični list.

* Liste in revije, ki smo jih že doslej prejeli v zameno, smo objavili v 3. 4 in 5-6 številki.

